

บทที่ ๔

ความสนใจและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

ในการศึกษาวิจัยทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการส่วนกลางกระทรวงมหาดไทย ระดับหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก ของสำนักงานปลัดกระทรวง กรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชนเป็นการวิจัยสนาม การรวบรวมข้อมูลได้ออกแบบสอบถามส่งให้แก่ประชากรวิจัย^๑ ซึ่งขณะทำการวิจัยมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๗๕ คน^๒ ด้วยเหตุที่จำนวนข้าราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกมีไม่มากนัก ผู้ศึกษาจึงไม่ต้องทำการสุ่มตัวอย่าง แต่ได้ส่งแบบสอบถามให้แก่ข้าราชการตำแหน่งดังกล่าวทั้ง ๑๗๕ คน ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด ๑๓๒ ฉบับ แต่เป็นแบบสอบถามที่กรอกข้อความไม่สมบูรณ์ใช้ไม่ได้ ๒ ฉบับ จึงคัดออกไป เหลือเพียง ๑๓๐ ฉบับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้คือ

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ส่งแบบสอบถามจำนวน ๒๔ ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน ๒๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓๓
๒. กรมการปกครอง ส่งแบบสอบถามจำนวน ๗๒ ฉบับ ได้รับคืน ๕๒ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๒๒
๓. กรมการพัฒนาชุมชน ส่งแบบสอบถาม ๗๙ ฉบับ ได้รับคืน ๕๘ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๓

---

^๑ กลุ่มประชากรวิจัยและการส่งแบบสอบถามได้กล่าวไว้แล้วในวิธีการศึกษาและวิจัย ซึ่งอยู่ในบทที่ ๑

^๒ จากกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชน

รวมทั้ง ๓ หน่วยงานแล้ว ได้รับแบบสอบถามกลับคืน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๒๘ ของจำนวนที่ส่งทั้งหมด (ดูตารางที่ ๑) การรวบรวมข้อมูลได้เริ่มทำตั้งแต่เดือนมีนาคมถึง พฤษภาคม ๒๕๒๐

ตารางที่ ๑

หน่วยงานที่ศึกษาและการส่งแบบสอบถาม

หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก	จำนวนที่ส่ง	ได้รับคืน	ร้อยละ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	๒๘	๒๐	๗๑.๔๒
กรมการปกครอง	๗๒	๕๒	๗๒.๒๒
กรมการพัฒนาชุมชน	๗๕	๕๘	๗๗.๓๒
รวม	๑๗๕	๑๓๐	๗๔.๒๘

แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้มีจำนวนทั้งสิ้น ๖๕ ข้อ ในส่วนแรกเป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของประชากรวิจัย อันได้แก่ เพศ อายุ อายุราชการ สถานภาพสมรส การศึกษา การอบรมหรือไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ และการออกปฏิบัติราชการในท้องถิ่น

ส่วนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับความสนใจทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ความคิดเห็นต่อระบบการเมือง

ส่วนที่ ๓ เป็นคำถามที่ใช้วัดทัศนคติแบบประชาธิปไตย อำนาจนิยม อนุรักษ์นิยม และทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยคำถามประเภทสอดคล้อง (positive direction) และประเภทปฏิเสธ (negative direction) คำถามส่วนที่ใช้วัดทัศนคติ

ใช้แบบของดิเคอร์ท (ไคกลาวไว้แล้วในหัวข้อวิธีการศึกษาและวิจัย) รวมทั้งสิ้นมี ๔๗ ข้อ โดยแบ่งเป็น

กลุ่มคำถามที่ใช้วัดทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	๑๔	ข้อ
(จากแบบสอบถาม ข้อ ๑๘ - ๓๒)		
กลุ่มคำถามที่ใช้วัดทัศนคติแบบอำนาจนิยม	๑๕	ข้อ
(จากแบบสอบถามข้อ ๓๓ - ๔๗)		
กลุ่มคำถามที่ใช้วัดทัศนคติแบบอนุรักษนิยม	๑๑	ข้อ
(จากแบบสอบถามข้อ ๔๘ - ๕๘)		
กลุ่มคำถามที่ใช้วัดทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	๗	ข้อ
(จากแบบสอบถามข้อ ๕๙ - ๖๕)		

คำถามที่ใช้วัดทัศนคติแบบประชาธิปไตย อำนาจนิยม และอนุรักษนิยม ได้ใช้แบบของ คร.ทินพันธุ์ นาคะตะ^๑ และ คร.ลิขิต ชีร์เวคิน^๒ เป็นหลักในการสร้างแบบสอบถาม

ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว อายุราชการ ระดับการศึกษา และความถี่ในการออกปฏิบัติราชการส่วนท้องถิ่น

---

^๑ Thinapan Nakata, The Problems of Democracy in Thailand : A Study of political Culture and Socialization of college Students (Bangkok : Praepittaya, 1975).

^๒ Likhit Dhiravegin, the Political Attitudes of/Bureaucratic Elite and Modernization in Thailand (Bangkok : Thai Watana Panich, 1973) p. 79 - 84.

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ความสนใจทางการเมือง การ
เข้ามามีส่วนรวมทางการเมือง ทักษะคติแบบประชาธิปไตย อำนาจนิยม อนุรักษ์นิยม และทักษะคติ
เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ลักษณะของประชากรวิจัย

การวิจัยนี้ ได้ทำการศึกษาทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย
และหัวหน้าแผนก ของ ๓ หน่วยงานคือ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง
และกรมการพัฒนาชุมชน การรวบรวมข้อมูลปรากฏลักษณะของประชากรวิจัยดังนี้คือ
(ดูตารางที่ ๒)

ก. เพศ ประชากรวิจัยเป็นชายมากกว่าเป็นหญิง คือเป็นชาย ๘๗ คน
คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๖๒ ส่วนผู้หญิงมีเพียง ๓๓ คน หรือร้อยละ ๒๕.๓๘

ข. อายุ เมื่อจัดกลุ่มอายุเป็นช่วงแล้ว ประชากรวิจัยมีอายุระหว่าง
๓๐ - ๓๘ ปีมากที่สุด คือร้อยละ ๕๖.๑๕ รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง ๔๐ - ๔๘ ปี
มีร้อยละ ๓๓.๐๘ ส่วนผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดคือ ไม่ถึง ๓๐ ปี มีร้อยละ ๖.๘๒ และผู้ที่มีอายุ
มาก คือตั้งแต่ ๕๐ ปีขึ้นไป มีน้อยที่สุด มีเพียง ๕ คนหรือร้อยละ ๓.๘๕ จะเห็นได้ว่า
หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกของทั้ง ๓ หน่วยงานนี้ส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่มีความเจริญเต็มที่ทั้ง
ในทางความคิด สติปัญญา และมีประสบการณ์พอสมควร

ค. อายุราชการ ประชากรวิจัยส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง ๑๐ - ๑๔ ปี
มากที่สุด คือร้อยละ ๔๐.๙๗ รองลงมาได้แก่ผู้ที่มีอายุราชการมากที่สุดตั้งแต่ ๒๐ ปีขึ้นไป
มีร้อยละ ๒๐.๙๗ ส่วนหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกที่มีอายุราชการต่ำกว่า ๕ ปีมีเพียง
๓ คน หรือร้อยละ ๒.๓๑ เท่านั้น

ง. สภาพครอบครัว ประชากรวิจัยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สมรสแล้วมี ๑๐๕ คน
คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๙๗ และมีบุตรอยู่ในระหว่างจำนวน ๑ - ๒ คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ
๕๙.๑๔ ส่วนผู้ที่เป็นหม้ายแต่ไม่มีบุตรมีเพียง ๑ คน สำหรับผู้ที่เป็นโสดมีอยู่น้อย คือร้อยละ
๑๘.๔๖ เท่านั้น

จ. การศึกษา หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยภายในประเทศมีจำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๖๒
ระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยภายในประเทศมี ๒๒ คน หรือร้อยละ ๑๖.๕๒ และผู้ที่
สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศมี ๒๔ คน หรือ
ร้อยละ ๑๘.๘๖ ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษากว่าปริญญาตรีมี ๒๕ คน หรือร้อยละ ๑๙.๒๓
จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีจำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็น
ร้อยละ ๘๐.๙๗

ฉ. การอบรมหรือดูงานในต่างประเทศ หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก
ส่วนใหญ่ไม่เคยไปอบรมหรือดูงานในต่างประเทศ แต่หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกที่สำเร็จ
การศึกษากว่าปริญญาตรี ซึ่งมีเพียง ๒๕ คน ร้อยละ ๕๒.๐๐ เคยไปอบรมหรือดูงานใน
ต่างประเทศ

ช. การออกปฏิบัติราชการส่วนท้องถิ่น ประชากรวิจัยส่วนใหญ่จะต้องออก
ไปปฏิบัติราชการใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นที่มีจำนวน ๙๓ คน หรือร้อยละ ๕๖.๑๕ ส่วน
ผู้ที่ไม่ต้องออกท้องถิ่นมีเพียงร้อยละ ๔๓.๘๕ และความถี่ของการออกปฏิบัติราชการในท้องถิ่น
มีประมาณ ๑ - ๓ ครั้งต่อเดือน มีจำนวน ๖๐ คน หรือร้อยละ ๔๖.๑๕

ตารางที่ ๒

ลักษณะของประชากรวิจัย

หัวข้อฝ่ายและหัวข้อแผนก	จำนวน (N = ๑๓๐)	ร้อยละ
<u>หน่วยงาน</u>		
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (N = ๒๘)	๒๐	๑๑.๕๒
กรมการปกครอง (N = ๓๒)	๕๒	๓๙.๒๓
กรมการพัฒนาชุมชน (N = ๓๕)	๕๘	๔๔.๒๕
<u>เพศ</u>		
ชาย	๙๓	๗๑.๕๓
หญิง	๓๗	๒๘.๔๗
<u>อายุ</u>		
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๘	๖.๑๕
๓๐ - ๓๙ ปี	๓๓	๒๕.๓๘
๔๐ - ๔๙ ปี	๕๓	๔๐.๗๗
๕๐ ปีขึ้นไป	๕๖	๔๒.๘๐
<u>อายุราชการ</u>		
ต่ำกว่า ๕ ปี	๓	๒.๓๑
๕ - ๙ ปี	๒๖	๒๐.๐๐
๑๐ - ๑๔ ปี	๕๓	๔๐.๗๗
๑๕ - ๑๙ ปี	๒๑	๑๖.๑๕
๒๐ ปีขึ้นไป	๒๗	๒๐.๗๗

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก	จำนวน (N _i = ๑๓๐)	ร้อยละ
<u>สถานภาพครอบครัว</u>		
โสด	๒๔	๑๘.๔๖
สมรส		
- ไม่มีบุตร (๘) ๓.๖๒ %		
- บุตร ๑ - ๒ คน (๖๐) ๕๓.๑๔ %		
- บุตร ๓ - ๔ คน (๒๘) ๒๓.๖๒ %		
- บุตร ๕ คนขึ้นไป (๘) ๓.๖๒ %		
รวม (๑๐๕) ๑๐๐.๐๐	๑๐๕	๘๐.๓๓
หมายไม่มีบุตร	๑	๐.๓๓
<u>การศึกษาและสถานที่ที่ได้รับการศึกษา</u>		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๕	๑๙.๒๓
ปริญญาตรีในประเทศ	๕๘	๔๔.๖๒
ปริญญาตรีต่างประเทศ	๑	๐.๓๓
สูงกว่าปริญญาตรีในประเทศ	๒๒	๑๖.๙๒
สูงกว่าปริญญาตรีต่างประเทศ ได้แก่		
- เอเชีย (๕)		
- ยุโรป (๒)		
- อเมริกา (๑๖)		
- อื่น ๆ (๑)		
รวม (๒๔)	๒๔	๑๘.๔๖

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก	จำนวน (N = ๑๓๐)	ร้อยละ
<u>การอบรมหรือดูงานในต่างประเทศ</u>		
เคย	๕๑	๓๙.๒๓
ไม่เคย	๗๙	๖๐.๗๗
<u>การออกปฏิบัติราชการส่วนท้องถิ่น (ต่อ เคอน)</u>		
๑ ครั้ง	๓๐	๒๓.๐๘
๒ - ๓ ครั้ง	๓๐	๒๓.๐๘
๔ ครั้งขึ้นไป	๑๓	๑๐.๐๐
ไม่ต้องออกท้องถิ่น	๕๗	๔๓.๘๔

สรุปแล้วจากแบบสอบถามจำนวน ๑๓๐ คน ในเรื่องลักษณะของประชากรวิจัย ทำให้ทราบว่าหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกส่วนใหญ่เป็นชายมีอายุอยู่ในระหว่าง ๓๐ - ๓๙ ปี มีอายุราชการระหว่าง ๑๐ - ๑๔ ปี สภาพครอบครัวส่วนใหญ่สมรสแล้วและมีบุตรระหว่าง ๑ - ๒ คน การศึกษาสำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ทั้งจากมหาวิทยาลัยภายในประเทศและต่างประเทศ ส่วนการอบรมหรือไปดูงานในต่างประเทศส่วนใหญ่ไม่เคยไป หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกเหล่านี้จะต้องออกไปปฏิบัติราชการในท้องถิ่นประมาณเดือนละ ๑ - ๓ ครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแยกประเภทข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ ใช้วิธีให้รหัสเพื่อนำไปเจาะลงในบัตร แล้วนำไปแจนนับด้วยเครื่องแยกบัตร เพื่อเสนอข้อมูลในแบบตาราง

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ๒ วิธี คือ

๑. การวิเคราะห์ในส่วนของคุณลักษณะของประชากรวิจัย ความสนใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และความคิดเห็นต่อระบบการเมืองและผู้นำ ใช้วิธีคำนวณเป็นร้อยละ

๒. การวิเคราะห์เพื่อวัดระดับความเข้มของทัศนคติ ทั้งทัศนคติแบบประชาธิปไตย อานาจนิยม อนุรักษนิยม และทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกที่มีอยู่ในระดับใด ใช้วิธีคิดคะแนนโดยนำข้อมูลของคำถามแต่ละข้อในกลุ่มคำถามที่ตั้งขึ้นเพื่อวัดทัศนคติในแบบต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว มาคิดคะแนนโดยคำนวณจากสูตรดังนี้^๑

$$\text{คะแนนเฉลี่ยของทัศนคติ} = \frac{(๒ N_a + N_b) - (N_c + ๒ N_d)}{๒ N}$$

N = จำนวนคนที่ตอบทั้งหมด

N_a = จำนวนผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง

N_b = จำนวนผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วย

N_c = จำนวนผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วย

N_d = จำนวนผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

^๑ Pornsak Phongphaew, "The Political Culture-and-Personality of Laotian Political-Bureaucratic Elite" (Ph.D. Dissertation, University of Oklahoma, 1975), p. 30.

เนื่องจากแบบสอบถามมีทั้งคำถามเชิงบวก (positive direction) และคำถามเชิงลบ (negative direction) ในการคิดคะแนนเฉลี่ยจึงต้องเปลี่ยนคำตอบคำถามเชิงลบไปในทิศทางตรงกันข้ามก่อนที่จะคำนวณค่าเฉลี่ย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถรวมเป็นหน่วยเดียวกันได้ คำถามเชิงลบสังเกตได้จากเครื่องหมาย * ที่กำกับอยู่หน้าคำถามนั้น

ในการคำนวณคะแนนเฉลี่ย สมมุติประชากรวิจัยจำนวน ๑๓๐ คน ตอบ "เห็นควายอย่างยิ่ง" หมด คะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้จากสูตรที่กล่าวแล้วจะได้ + ๑.๐ โดยได้จากการคำนวณดังนี้

$$\frac{[(2 \times 130) + 0] - [0 + (2 \times 0)]}{2 \times 130} = + 1.0$$

ในกรณีที่ผู้ตอบคำถามทั้งหมด ตอบ "ไม่เห็นควายอย่างยิ่ง" คะแนนเฉลี่ยจะมีค่าเป็น - ๑.๐ โดยได้จากการคำนวณดังนี้

$$\frac{[(2 \times 0) + 0] - [0 + (2 \times 130)]}{2 \times 130} = - 1.0$$

ในกรณีที่ผู้ตอบทั้งหมด "เห็นควาย" คะแนนเฉลี่ยจะมีค่าเป็น + .๕ ดังนี้

$$\frac{[(2 \times 0) + 130] - [0 + (2 \times 0)]}{2 \times 130} = + .5$$

หรือในกรณีที่ผู้ตอบทั้งหมดตอบ "ไม่เห็นควาย" คะแนนเฉลี่ยจะมีค่าเป็น - .๕ ดังนี้

$$\frac{[(2 \times 0) + 0] - [130 + (2 \times 0)]}{2 \times 130} = - .5$$

หรือในกรณีที่ผู้ตอบครึ่งหนึ่ง (๖๕ คน) ตอบ "เห็นด้วย" และอีกครึ่งหนึ่งตอบ "ไม่เห็นด้วย" หรือตอบคละกัน อยู่ในลักษณะสมดุล คะแนนเฉลี่ยจะมีค่า ๐.๐๐ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

$$\frac{[(2 \times 0) + 65]}{2 \times 130} - [65 + (2 \times 0)] = 0.00$$

$$\frac{[(2 \times 23) + 66]}{2 \times 130} - [30 + (2 \times 29)] = 0.00$$

ด้วยวิธีการคำนวณเช่นนี้ จะสามารถบอกระดับความเข้มของทัศนคติแบบประชาธิปไตย อำนาจนิยม อนุรักษ์นิยม และทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นได้ ดังจะได้เสนอผลการวิจัยในเรื่องเหล่านี้ในบทที่ ๕

ส่วนการเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก จะแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

๑. ความสนใจทางการเมืองและความสัมพันธ์ของเพศ การศึกษา สถานภาพครอบครัว กับความสนใจทางการเมือง
๒. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและความสัมพันธ์ของเพศและสถานภาพครอบครัว ต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง
๓. การเรียนรู้ทางการเมืองและความคิดเห็นต่อระบบการเมือง
๔. ทัศนคติต่อผู้นำ
๕. การเคารพกฎเกณฑ์

ความสนใจทางการเมือง

ความสนใจทางการเมือง เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อการเมืองได้ ความสนใจทางการเมือง อาจเกิดจากการติดตามข่าวคราวทางการเมือง เช่น โดยทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การพูดคุยกับคนอื่นในเรื่องการเมือง หรือการไปฟังเขาหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น ผู้ที่สนใจการเมืองจะมีแนวโน้มที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือไปช่วยผู้สมัครที่ตนชอบหาเสียง หรืออาจจะสมัครรับเลือกตั้งเสียเอง สำหรับการศึกษาถึงความสนใจทางการเมืองของข้าราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชน โดยรวบรวมจากแบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้

ความสนใจทางการเมืองจากการติดตามข่าวทางการเมือง พบว่าหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกมีความสนใจทางการเมืองมากและพอสมควร มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ มีผู้ที่สนใจติดตามข่าวและบทวิจารณ์ทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา ร้อยละ ๕๐.๐๐ ของจำนวนประชากรทั้งหมด และสนใจติดตามข่าวทางการเมืองพอสมควร ร้อยละ ๔๘.๒๓ ส่วนผู้ที่ไม่สนใจข่าวทางการเมืองเลยมีเพียง ๑ คน หรือร้อยละ ๐.๗๗ เท่านั้น (ดูตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓

ความสนใจทางการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก โดยดูจากการติดตามข่าวการเมือง

(คำถาม : ท่านติดตามข่าวและบทวิจารณ์ทางการเมืองในหนังสือพิมพ์เพียงใด)

การติดตามข่าว	จำนวน	ร้อยละ
ตลอดเวลา	๖๕	๕๐.๐๐
พอสมควร	๖๔	๔๘.๒๓
ไม่เคยเลย	๑	๐.๗๗
รวม	๑๓๐	๑๐๐.๐๐

ความสนใจทางการเมือง เนื่องจากการพูด คຸຍໃນເຮືອງການ ເມືອງພວມວ່າ ຫົວໜ້າຝ່າຍ ແລະ ຫົວໜ້າແຜນກໍມີຄວາມສົນໃຈທີ່ຈະ ເຂົ້າຮ່ວມສັນຫາດກເດີຍັງບັນຫາທາງການ ເມືອງກັບຜູ້ອື່ນເປັນບາງ ຄັ້ງ (ມີຮອຍລະ ໔໐.໐໐) ຜູ້ທີ່ຂອບພູດຸຍຄກເດີຍັງເຮືອງການ ເມືອງມາກໍມີຈຳນວນໂຄດເດີຍັງກັນ ຄື ໔໒ ຄົນ ຫຼືຮອຍລະ ໓໕.໓໒ ສ່ວນຜູ້ທີ່ຂອບແຕ່ໄມ່ຄອຍມີເວລາຈະສັນຫາດກວຍມີຮອຍລະ ໒໓.໒໕ ຜູ້ທີ່ໄມ່ສົນໃຈພູດຸຍເຮືອງການ ເມືອງເລຍມີເພີຍັງ ໑ ຄົນຂອງຈຳນວນປະຊາກຳທັງຫມົດ ຫຼືຮອຍລະ ໐.໓໓ (ຕູກາງທີ່ ໔) ເມື່ອເປີຍັງເບີຍັງກັບຄວາມສົນໃຈໃນການຕິດຕາມຂາວແລະ ບຫວິຈາຣນທາງການ ເມືອງແລ້ວ ຫົວໜ້າຝ່າຍແລະຫົວໜ້າແຜນກສ່ວນໃຫຍ່ຈະສົນໃຈຕິດຕາມຂາວແລະ ບຫວິຈາຣນທາງການ ເມືອງຈາກໜັງສືອພິມຫຼອຍຫຼອດຄວາ ແຕ່ສົນໃຈທີ່ຈະ ເຂົ້າຮ່ວມສັນຫາດກເດີຍັງ ບັນຫາທາງການ ເມືອງວຍເປັນບາງຄັ້ງ ທັງນີ້ອາຈເປັນເພາະມີກຸຣກິຈຈາກງານໃນໜ້າທີ່ທີ່ຍັງຕິດພັ ດັງຄັງອຍ ຫຼືມີກຸຣສ່ວນຕົວໃນໝະທີ່ມີຜູ້ມາຂວນສັນຫາເຮືອງທາງການ ເມືອງ

ຕາງທີ່ ໔

ຄວາມສົນໃຈທາງການເມືອງຂອງຂ້າຣາຊກຣະດັບຫົວໜ້າຝ່າຍຫົວໜ້າແຜນກ ໂດຍຕູຈາກການພູດຸຍໃນເຮືອງການ ເມືອງ

(ຄຳຕາມ : ຖ້າມີຜູ້ມາຂວນສັນຫາດກເດີຍັງບັນຫາທາງການ ເມືອງ ທ່ານຂອບມາກນ້ອຍເພີຍັງໂດ)

ການສັນຫາບັນຫາທາງການ ເມືອງ	ຈຳນວນ	ຮອຍລະ
ຂອບມາກແລະຍິນຕີພູດຸຍຄກເດີຍັງວຍ	໔໒	໓໕.໓໒
ຂອບແຕ່ໄມ່ຄອຍມີເວລາ	໓໑	໒໓.໒໕
ສົນໃຈ ເປັນບາງຄັ້ງ	໕໒	໔໐.໐໐
ໄມ່ສົນໃຈເລຍ	໑	໐.໓໓
ຣວມ	໑໓໐	໑໐໐.໐໐

ເມື່ອໂດ້ຮາບແລ້ວວ່າຫົວໜ້າຝ່າຍແລະຫົວໜ້າແຜນກທີ່ທຳການວິຈັຍມີຄວາມສົນໃຈໃນທາງການເມືອງ ມາກ (ຈາກຕາງທີ່ ໓ ແລະ ໔) ແຕ່ເພື່ອທີ່ຈະຮູ້ວ່າມີບັຈຈັຍອະໄວບາງທີ່ມີຜລຕອຄວາມສົນໃຈທາງ

การเมือง จึงได้นำเอา เพศ การศึกษา และสถานภาพครอบครัวมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมืองด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ของเพศกับความสนใจทางการเมืองพบว่า เพศชายและหญิงมีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมือง คือผู้ชายจะมีความสนใจทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง ทั้งนี้คือ ผู้ชายร้อยละ ๕๔.๖๔ มีความสนใจติดตามข่าวและบทวิจารณ์ทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่ผู้หญิงมีความสนใจข่าวทางการเมืองตลอดเวลาเพียงร้อยละ ๓๖.๓๖ ผู้ชายชอบพูดคุยกติเตียงเรื่องการเมืองมากมีร้อยละ ๔๑.๒๔ ผู้หญิงมีเพียงร้อยละ ๑๘.๑๘ แต่ผู้หญิงมีความสนใจติดตามข่าวก้าวทางการเมืองพอสมควรร้อยละ ๖๓.๖๔ ผู้ชายมีเพียงร้อยละ ๔๔.๓๓ และผู้หญิงสนใจพูดคุยกติเตียงเรื่องการเมืองเป็นบางครั้งมีถึงร้อยละ ๖๐.๖๑ ในขณะที่ผู้ชายมีเพียงร้อยละ ๓๒.๕๕ (ดูตารางที่ ๕)

ตารางที่ ๕

ความสนใจทางการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่ายหัวหน้าแผนกแยกตามเพศ

เพศ	การติดตามข่าวทางการเมือง			รวม	การพูดคุยถกเถียงเรื่องการเมือง			
	ตลอดเวลา	พอสมควร	ไม่เคยเลย		ชอบมาก	ชอบแต่ไม่มีเวลา	สนใจเป็นบางครั้ง	ไม่เคย
ชาย	๕๕.๖๔ (๕๓)	๔๕.๓๓ (๔๓)	๑.๐๓ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๙๗)	๔๑.๒๔ (๔๐)	๒๔.๙๔ (๒๔)	๓๒.๘๘ (๓๒)	๑.๐๓ (๑)
หญิง	๓๖.๓๖ (๑๒)	๖๓.๖๔ (๒๑)	๐ (๐)	๑๐๐.๐๐ (๓๓)	๑๘.๑๘ (๖)	๒๑.๒๑ (๗)	๖๐.๖๑ (๒๐)	๐ (๐)
	๕๐.๐๐ (๖๕)	๔๙.๒๓ (๖๔)	๐.๗๗ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๑๓๐)	๓๕.๓๘ (๔๖)	๒๓.๘๕ (๓๑)	๔๐.๐๐ (๕๒)	๐.๗๗ (๑)

ระดับการศึกษามีความสำคัญต่อระบบการเมืองและการปกครองของทุกประเทศ การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางการเมือง เพราะทำให้ประชาชนสนใจการเมือง และเข้าใจบทบาทของรัฐบาล ทำให้ประชาชนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการวิจัยความสัมพันธ์ของการศึกษากับความสนใจทางการเมือง โดยดูจากความสนใจในการติดตามข่าวทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ พบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีความสนใจทางการเมืองมาก (ดูตารางที่ ๖) จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจากต่างประเทศ มีความสนใจติดตามข่าวทางการเมืองตลอดเวลาร้อยละ ๙๕ สนใจพอสมควรร้อยละ ๒๕ ผู้ที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีในประเทศมีความสนใจข่าวทางการเมืองตลอดเวลาร้อยละ ๖๓.๖๔ สนใจพอสมควรร้อยละ ๓๖.๓๖ หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศมีความสนใจต่อข่าวคราวทางการเมืองพอสมควร แต่มีข้อยกเว้นคือ หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกลับมีความสนใจทางการเมืองมากกว่าผู้ที่จบระดับปริญญาตรี คือสนใจติดตามข่าวทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ตลอดเวลาร้อยละ ๔๔ และสนใจพอสมควร ร้อยละ ๕๒

ตารางที่ ๖

ความสนใจทางการ เมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่ายหัวหน้าแผนก
แยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การติดตามชาวทางการเมือง			รวม
	ตลอดเวลา	พอสมควร	ไม่เคยเลย	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๕๘.๐๐ (๑๒)	๕๒.๐๐ (๑๓)	- (๐)	๑๐๐.๐๐ (๒๕)
ปริญญาตรีในประเทศ	๓๖.๒๑ (๒๑)	๖๒.๐๗ (๓๖)	๑.๗๒ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๕๘)
ปริญญาตรีจากต่างประเทศ	๐.๐๐ (๐)	๑๐๐.๐ (๑)	-	๑๐๐.๐๐ (๑)
สูงกว่าปริญญาตรีในประเทศ	๖๓.๖๔ (๑๔)	๓๖.๓๖ (๘)	-	๑๐๐.๐๐ (๒๒)
สูงกว่าปริญญาตรีจากต่างประเทศ	๗๕.๐๐ (๑๘)	๒๕.๐๐ (๖)	-	๑๐๐.๐๐ (๒๔)
รวม	๕๐.๐๐ (๖๕)	๔๘.๒๓ (๖๔)	๐.๗๗ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๑๓๐)

ตารางที่ ๗

ความสนใจทางการเมืองโดยพิจารณาจากการพูดคุยเรื่องการเมือง
ของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่ายหัวหน้าแผนก แยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การพูดคุยถึงเรื่องการเมือง				รวม
	ชอบมาก	ชอบแต่ ไม่มีเวลา	สนใจเป็น บางครั้ง	ไม่สนใจ	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๔.๐๐ (๖)	๘.๐๐ (๒)	๖๘.๐๐ (๑๗)	-	๑๐๐.๐๐ (๒๕)
ปริญญาตรีในประเทศ	๓๔.๔๕ (๒๐)	๒๒.๔๑ (๑๓)	๔๓.๑๐ (๒๕)	-	๑๐๐.๐๐ (๕๘)
ปริญญาตรีจากต่างประเทศ	-	๑๐๐.๐๐ (๑)	-	-	๑๐๐.๐๐ (๑)
สูงกว่าปริญญาตรีในประเทศ	๕๕.๕๕ (๑๒)	๒๒.๗๓ (๕)	๑๘.๑๘ (๔)	๔.๕๔ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๒๒)
สูงกว่าปริญญาตรีจากต่างประเทศ	๓๓.๓๓ (๘)	๔๑.๖๗ (๑๐)	๒๕.๐๐ (๖)	-	๑๐๐.๐๐ (๒๔)
รวม	๓๕.๓๘ (๘๖)	๒๓.๘๕ (๓๑)	๙๐.๐๐ (๕๒)	๐.๗๗ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๑๓๐)

เมื่อพิจารณาดังความสัมพันธ์ของการศึกษากับความสนใจทางการเมือง โดยดูจากการพูดคุยเรื่องการเมือง ก็ปรากฏผลเช่นเดียวกัน คือผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีความสนใจทางการเมืองมากกว่า (ดูตารางที่ ๗) ปรากฏว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงกว่าปริญญาตรีจากต่างประเทศ ชอบพูดคุยถึงเรื่องเกี่ยวกับการเมืองมาก กับชอบที่จะพูดคุยแต่ไม่มีเวลามีร้อยละ ๙๕.๐๐ แต่สนใจพูดคุยเป็นบางครั้งมีเพียงร้อยละ ๒๕.๐๐ ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงกว่าปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยภายในประเทศ ชอบพูดคุยเรื่องการเมืองมาก กับชอบแต่ไม่มีเวลามีร้อยละ ๙๗.๒๘ สนใจเป็นบางครั้งมีเพียงร้อยละ ๑๘.๑๘ แต่มีผู้ที่

ไม่สนใจพูดคุยเรื่องทางการเมืองร้อยละ ๔.๕๔ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีทั้งจากต่างประเทศและในประเทศมีความสนใจในการพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับการเมืองมากในระดับใกล้เคียงกัน สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความสนใจชอบพูดคุยเรื่องการเมืองมากกับชอบแต่ไม่มีเวลามักร้อยละ ๕๖.๕๐ สนใจเป็นบางครั้งร้อยละ ๔๓.๑๐ แต่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีสนใจที่จะพูดคุยถกเถียงเรื่องเกี่ยวกับการเมืองเป็นบางครั้งร้อยละ ๖๘.๐๐ และชอบพูดคุยมากกับชอบแต่ไม่ค่อยมีเวลาเพียงร้อยละ ๓๒.๐๐

สถานภาพครอบครัว ผลการวิจัยความสัมพันธ์ของสถานภาพครอบครัวกับความสนใจทางการเมืองของประชากรวิจัย พบว่าสถานภาพครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมือง กล่าวคือ ผู้ที่เป็นโสด สมรสแล้ว ไม่มีบุตร หรือมีบุตรจำนวนแตกต่างกัน หรือผู้ที่เป็นหม้าย ก็มีความสนใจทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกันอย่างเห็นได้เด่นชัด (ดูตารางที่ ๘) จากตารางที่ ๘ จะเห็นได้ว่าผู้ที่ เป็นโสดมีความสนใจทางการเมืองโดยติดตามข่าวและบทวิจารณ์ทางการเมืองน้อยกว่าผู้ที่สมรสแล้วแต่ยังไม่มียุตร คือผู้ที่เป็นโสดติดตามข่าวและบทวิจารณ์ทางการเมืองตลอดเวลา และพอสมควรมีจำนวนเท่า ๆ กันคือร้อยละ ๕๐ ในขณะที่ผู้ที่สมรสแล้วแต่ยังไม่มียุตรสนใจติดตามข่าวทางการเมืองตลอดเวลามักร้อยละ ๖๒.๕๐ และพอสมควรมีร้อยละ ๓๗.๕๐ ผู้ที่มีบุตร ๑ - ๒ คน สนใจติดตามข่าวทางการเมืองตลอดเวลาร้อยละ ๔๘.๓๓ ผู้ที่มีบุตร ๓ - ๔ คน มีความสนใจลดคนลงคือติดตามข่าวทางการเมืองตลอดเวลาร้อยละ ๔๔.๘๒ ติดตามข่าวพอสมควรร้อยละ ๕๑.๗๒ แต่ผู้ที่มีบุตรตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป ซึ่งน่าจะมีความสนใจทางการเมืองน้อยกว่ากลับมีความสนใจทางการเมืองมากกว่าผู้ที่เป็นโสดเสียอีก กล่าวคือ มีความสนใจติดตามข่าวทางการเมืองอยู่ตลอดเวลาร้อยละ ๗๕.๐๐ และติดตามพอสมควรร้อยละ ๒๕.๐๐

หรือถ้าจะดูจากการพูดคุยเรื่องทางการเมืองก็พบว่า คนโสดส่วนใหญ่ชอบตกเตียง
ปัญหาทางการเมืองมาก (ร้อยละ ๔๕.๘๔) ผู้ที่สมรสแล้วไม่มีบุตรสนใจการพูดคุยตกเตียง
ปัญหาทางการเมืองเป็นบางครั้งมีร้อยละ ๕๐.๐๐ ผู้ที่มีบุตร ๑ - ๒ คน หรือ ๓ - ๔ คน
สนใจพูดคุยเรื่องการเมืองเป็นบางครั้ง แต่ผู้ที่มีบุตร ๕ คนขึ้นไป กลับมีความสนใจชอบ
สนทนาตกเตียงปัญหาทางการเมืองมากถึงร้อยละ ๕๐.๐๐ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าสถานภาพ
สมรสและจำนวนบุตรไม่มีผลต่อความสนใจในทางการเมืองของประชากรที่ทำการวิจัย

ตารางที่ ๘

ความสนใจทางการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่ายหัวหน้าแผนกแยกตามสถานภาพครอบครัว

สถานภาพครอบครัว	การติดตามข่าวและ บทความทางการเมือง			รวม	การสนทนาดกถึงปัญหาทางการเมือง				รวม
	ตลอดเวลา	พอสมควร	ไม่เคยเลย		ชอบมาก	ชอบแต่ ไม่เวลา	สนใจเป็น บางครั้ง	ไม่สนใจ	
โสด	๕๐.๕๐ (๑๒)	๕๐.๐๐ (๑๒)	-	๑๐๐.๐๐ (๒๔)	๔๕.๘๔ (๑๑)	๒๕.๐๐ (๖)	๒๕.๐๐ (๖)	๔.๑๖ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๒๔)
สมรส ไม่มีบุตร	๖๒.๕๐ (๕)	๓๗.๕๐ (๓)	-	๑๐๐.๐๐ (๘)	๒๕.๐๐ (๒)	๒๕.๐๐ (๒)	๕๐.๐๐ (๔)	-	๑๐๐.๐๐ (๘)
บุตร ๑-๒ คน	๔๘.๓๓ (๒๘)	๕๑.๖๖ (๓๑)	-	๑๐๐.๐๐ (๖๐)	๓๘.๓๓ (๒๓)	๒๑.๖๖ (๑๓)	๔๐.๐๐ (๒๔)	-	๑๐๐.๐๐ (๖๐)
บุตร ๓-๔ คน	๔๔.๘๒ (๑๓)	๕๑.๗๒ (๑๕)	๓.๔๔ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๒๘)	๑๗.๒๔ (๕)	๓๑.๐๓ (๘)	๕๑.๗๒ (๑๕)	-	๑๐๐.๐๐ (๒๘)
บุตร ๕ คนขึ้นไป	๗๕.๐๐ (๖)	๒๕.๐๐ (๒)	-	๑๐๐.๐๐ (๘)	๕๐.๐๐ (๔)	๑๒.๕๐ (๑)	๓๗.๕๐ (๓)	-	๑๐๐.๐๐ (๘)
หมาย	-	๑๐๐.๐๐ (๑)	-	๑๐๐.๐๐ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๑)	-	-	-	๑๐๐.๐๐ (๑)
รวม	๕๐.๐๐ (๖๕)	๔๘.๒๓ (๖๔)	๐.๗๗ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๑๓๐)	๓๕.๓๘ (๔๖)	๒๓.๘๕ (๓๑)	๔๐.๐๐ (๕๒)	๐.๗๗ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๑๓๐)

การ เขามีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation) หมายถึงบุคคลที่สนใจการเมือง มีความเข้าใจการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง มีความศรัทธาในกระบวนการเมือง และตัวนักการเมืองและคิดว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตน เป็นคนที่มีความสามารถในการเข้าสังคมและเป็นคนที่มีความหวังในชีวิต การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงได้แก่ การสมัครเข้ารับเลือกตั้งทั้งนี้เพื่อต้องการเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองโดยตรง ทางอ้อมวิธีหนึ่งได้แก่การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง หรือไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพื่อเลือกผู้ที่เราเห็นว่าดีหรือมีนโยบายที่ชอบไปทำหน้าที่แทน ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกที่เลือกทำการวิจัย ปรากฏผลดังนี้คือ

การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พบว่าหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๐.๓๗ ไม่เคยเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใด ส่วนผู้ที่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีน้อยมาก มีเพียงร้อยละ ๘.๒๓ เท่านั้น (ดูตารางที่ ๕)

ตารางที่ ๕

การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่ายหัวหน้าแผนก
(คำถาม : ท่านเคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือไม่)

การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
เคย	๑๒	๕.๒๓
ไม่เคย	๑๑๘	๕๐.๗๗
รวม	๑๓๐	๑๐๐.๐๐

การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากการวิจัยพบว่าประชากรวิจัยส่วนใหญ่ของการ
จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยตั้งใจจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถ้ามีการเลือกตั้ง-
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีถึงร้อยละ ๕๕.๓๘ แสดงว่าหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกส่วนใหญ่
ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชน เป็นบุคคล
ที่สนใจการเมือง มีความเข้าใจการเมือง และเชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง
ส่วนผู้ที่ไม่ไปเลือกตั้งมีเพียงร้อยละ ๔.๖๒ เท่านั้น (ดูตารางที่ ๑๐) ครึ่งหนึ่งของผู้ที่ไม่ไป
ไม่ออกเหตุผล แต่อีกครึ่งหนึ่งให้เหตุผลว่าไม่ไปเลือกเพราะ เลือกแล้วไม่ทำตามนโยบาย
ได้แต่คนไม่เข้ามาเป็นส่วนใหญ่ และเบื่อรำคาญ

ตารางที่ ๑๐

การเข้าร่วมรวมทางการเมืองโดยการออกเสียงเลือกตั้ง
ของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก

(คำถาม : ถ้ามีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
หรือไม่)

การไปเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ไป	๑๒๔	๘๕.๓๘
ไม่ไป	๖	๔.๖๒
- (๓) ๕๐.๐๐ ไม่บอกเหตุผล		
- (๓) ๕๐.๐๐	เลือกไปแล้วไม่ทำตามนโยบายพรรค ได้แต่คนไม่ดีเข้ามา เป็นส่วนใหญ่ เปรียบว่าคณาธิการเมืองก็แต่แย่งอำนาจกัน	
รวม	๑๓๐	๑๐๐.๐๐

ส่วนหลักเกณฑ์ที่ประชากรวิจัยใช้ในการพิจารณาเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น เรียงตามลำดับที่ใช้ มีดังนี้คือ (ดูตารางที่ ๑๑)

๑. พิจารณาจากนโยบายคอนหาเสียงและนโยบายของพรรคที่ผู้สมัครสังกัด
(ร้อยละ ๔๗.๗๐)

๒. พิจารณาประวัติและผลงานของผู้สมัคร (ร้อยละ ๓๔.๖๑)

๓. พิจารณาจากนโยบายคอนหาเสียงและนโยบายของพรรคประกอบ กับคู่ประวัติ
และผลงานควย (ร้อยละ ๑๔.๖๑)

ตารางที่ ๑๑

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกผู้แทนราษฎรของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก
(คำถาม : การเลือกผู้แทนราษฎรตามหลักเกณฑ์ข้อไหนในการเลือก)

หลักเกณฑ์ที่ใช้	จำนวน	ร้อยละ
- เลือกผู้สมัครที่เป็นคนรู้จัก	๑	๐.๓๓
- พิจารณาจากนโยบายตอนหาเสียงและนโยบาย ของพรรคที่สังกัด	๖๒	๔๓.๓๐
- เลือกตามเพื่อนชักชวน	๐	-
- คุประวัติและผลงาน	๔๕	๓๒.๖๑
- อื่น ๆ *	๑๔	๑๐.๖๑
- ไม่ตอบ (เพราะไม่ไปเลือก)	๓	๒.๓๑
รวม	๑๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ

* อื่น ๆ ได้แก่พิจารณาจากนโยบายตอนหาเสียงและนโยบายของพรรคที่สังกัด
ประกอบกับคุประวัติและผลงานของผู้สมัครด้วย

ความสัมพันธ์ของเพศและสถานภาพครอบครัวกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง
จากการศึกษาในเรื่องการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายและ
หัวหน้าแผนก ได้พบแล้วว่าโดยทั่วไปต้องการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง คือส่วนใหญ่ตั้งใจจะ
ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แต่ในการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองข้าราชการส่วนใหญ่
ไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เพื่อที่จะศึกษาให้ทราบแน่ชัดว่าเพศและสถานภาพครอบครัว
มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชากรวิจัยหรือไม่ จึงได้นำเอาเพศและ

สถานภาพครอบครัวของประชากรวัยมัธยมศึกษา พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง คือ ประชากรวัยที่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง แต่เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือ ถ้ามีการเลือกตั้งหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกทั้งชายและหญิงมีความตั้งใจที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีจำนวนใกล้เคียงกัน (ดูตารางที่ ๑๒) สถานภาพครอบครัวก็เช่นเดียวกัน พบว่าสถานภาพครอบครัวไม่มีผลต่อความตั้งใจในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชากรวัย คือ สถานภาพสมรสและจำนวนบุตรที่แตกต่างกันไม่ได้ทำให้ความตั้งใจในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งลดลงเป็นลำดับตามไปด้วย (ดูตารางที่ ๑๓)

ตารางที่ ๑๒

การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและความตั้งใจในการไปเลือกตั้ง
ของประชากรระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก

การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง	เพศ	
	ชาย	หญิง
<u>การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง</u>		
เคย	๑๑.๓๔ (๑๑)	๓.๐๓ (๔)
ไม่เคย	๘๘.๖๖ (๘๖)	๙๖.๙๗ (๓๒)
รวม	๑๐๐.๐๐ (๙๗)	๑๐๐.๐๐ (๓๓)
<u>ความตั้งใจไปเลือกผู้แทน</u>		
ไป	๙๕.๘๕ (๙๒)	๙๖.๙๗ (๓๒)
ไม่ไป	๕.๑๕ (๕)	๓.๐๓ (๑)
รวม	๑๐๐.๐๐ (๙๗)	๑๐๐.๐๐ (๓๓)

ตารางที่ ๑๓

สถานภาพครอบครัวของหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก กับความตั้งใจไปเลือกตั้ง

สถานภาพครอบครัว	ความตั้งใจในการไปเลือกตั้ง		รวม
	ไป	ไม่ไป	
โสด	๔๑.๖๗ (๒๒)	๘.๓๓ (๒)	๑๐๐.๐๐ (๒๔)
สมรส			
ไม่มีบุตร	๘๗.๕๐ (๗)	๑๒.๕๐ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๘)
บุตร ๑ - ๒ คน	๔๘.๓๓ (๕๕)	๑.๖๗ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๖๐)
บุตร ๓ - ๔ คน	๔๓.๑๐ (๒๗)	๖.๙๐ (๒)	๑๐๐.๐๐ (๒๙)
บุตร ๕ คนขึ้นไป	๑๐๐.๐๐ (๘)	-	๑๐๐.๐๐ (๘)
หมาย	๑๐๐.๐๐ (๑)	-	๑๐๐.๐๐ (๑)
รวม	๔๕.๓๘ (๑๒๔)	๔.๖๒ (๖)	๑๐๐.๐๐ (๑๓๐)

การเรียนรู้ทางการเมืองและความคิดเห็นต่อระบบการเมือง

การเรียนรู้ทางการเมือง

นอกจากความสนใจทางการเมืองจะก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อการเมืองใดแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการกำหนดทัศนคติของบุคคล คือการเรียนรู้ทางสังคม หน่วยที่ให้การเรียนรู้ทางสังคมและการเมืองใดแก่ ครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา คำนิยม ผลการวิจัยการเรียนรู้ทางการเมืองของหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกพบว่า หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกได้รับการเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยจากโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยมากที่สุด คือร้อยละ ๔๕.๓๘ รองลงมาได้จากการฟังวิทยุ โทรทัศน์ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ ๓๒.๓๑ ส่วนการเรียนรู้จากการคนควาเองโดยอ่านจากหนังสือมี ร้อยละ ๑๘.๔๖ ครอบครัวเป็นหน่วยที่ให้การเรียนรู้ทางการเมืองปกครองระบอบประชาธิปไตยได้น้อยที่สุด (ดูตารางที่ ๑๔) ทั้งนี้เป็นเพราะสังคมไทยยึดถือระเบียบประเพณีอย่างเหนียวแน่น ทัศนคติของครอบครัวไทยถือว่าผู้มีอำนาจสูงสุดคือผู้มีอาวุโส ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะตองเคารพเชื่อฟังและไม่ควรจะโต้เถียงผู้ใหญ่ ดังโคกดาวไวแล้วในบทที่ ๒

ตารางที่ ๑๔

การเรี๒นร๒ูทางก๒รเมืองของข๒ร๒๒การระค๒บหัวหน๒ฝ๒ย หัวหน๒แฉ๒ก
(ค๒ถ๒ม : ท๒นค๒เรี๒นร๒ูการป๒กคร๒องระบ๒บประ๒๒๒ป๒ไทยจ๒กท๒ค๒ม๒กท๒สุด)

หน๒ยท๒ให้การเรี๒นร๒ูทางก๒รเมือง	จ๒นวน	ร๒ยค๒
คร๒บคร๒ว	๑	๐.๗๗
โร๒งเรี๒น ม๒ห๒ว๒ทย๒ล๒ย	๕๕	๔๕.๓๘
การข๒ม๒ีสร๒วมทางก๒รเมือง (ฟ๒งอ๒ภ๒ปร๒ย ฟ๒งโ๒ค๒ป๒ร๒ค)	๔	๓.๐๘
ล๒อ๒มว๒ล๒น (ว๒ทย๒ โ๒ร๒ท๒ค๒น หน๒งล๒อ๒พ๒ม๒ฟ๒)	๔๒	๓๒.๓๑
ค๒นค๒ว๒จ๒กการ๒นหน๒งล๒อ๒	๒๔	๑๘.๔๖
รวม	๑๓๐	๑๐๐.๐๐

ค๒วมค๒ค๒เห็นค๒อระบ๒บการเมือง

การป๒กคร๒องระบ๒บประ๒๒๒ป๒ไทยจ๒ระ๒๒ร๒นหรือไม๒จ๒นอยู่ก๒บท๒ค๒นค๒ค๒และค๒วมเชี๒อ
ใน๒ค๒มการประ๒๒๒ป๒ไทย จ๒ท๒น ส๒จ๒วค๒ ม๒ลล๒ด^๑ กล๒วไว๒ว๒การเป็นประ๒๒๒ป๒ไทยจ๒นอยู่ก๒บ
ศ๒ร๒ทธ๒๒๒ของค๒นใน๒๒๒๒ท๒ที่ปร๒ร๒ณ๒จ๒มีการป๒กคร๒องและมีว๒ธ๒ศ๒ว๒ค๒แบบประ๒๒๒ป๒ไทย ค๒อพล๒เมือง
จ๒ค๒องม๒ีท๒ค๒นค๒ค๒ว๒ประ๒๒๒ป๒ไทย เป็นข๒องค๒และสมค๒ว๒จ๒ห๒ม๒ข๒น ใน๒การว๒จ๒ยด๒งท๒ค๒นค๒ค๒ของ
หัวหน๒ฝ๒ยและหัวหน๒แฉ๒กค๒อระบ๒บการเมือง พบ๒ว๒ค๒อ๒บสร๒วน๒หญ๒ม๒ีค๒วมค๒ค๒เห็นค๒อระบ๒บ
การเมืองว๒ การป๒กคร๒องระบ๒บประ๒๒๒ป๒ไทยเป็นล๒งค๒ี เ๒ม๒๒สมท๒ีจ๒น๒ม๒๒ใช้ก๒บประ๒๒๒ไทย
ม๒ีร๒ยค๒ ๘๓.๘๕ ส๒วนค๒นท๒ีเห็นว๒การป๒กคร๒องระบ๒บประ๒๒๒ป๒ไทยไม๒เ๒ม๒๒สมท๒ีจ๒น๒ม๒๒ใช้

^๑ บรรพ๒ค๒ ว๒ระล๒ย, ส๒จ๒น น๒วลส๒ก๒ด และ บ๒วร ปร๒ะพ๒ค๒ค๒ี, ร๒ฐ๒๒๒ศ๒ส๒ร๒ท๒ว๒ไป
(กร๒งเท๒พ๒ม๒หน๒นค๒ร : โร๒งพ๒มพ๒ม๒ห๒ว๒ทย๒ล๒ยร๒มค๒๒แ๒ง, ๒๕๒๐), หน๒๒ ๑๐๖.

กับประเทศไทยมีร้อยละ ๑๖.๑๕ (ดูตารางที่ ๑๕) นอกจากนี้ร้อยละ ๖๗.๗๐ มีความเห็นว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ - ๒๕๑๙ ส่วนใหญ่เป็นประชาธิปไตยแต่เพียงรูปแบบ ที่เห็นว่าเป็นประชาธิปไตยมีร้อยละ ๑๕.๓๘ อีกร้อยละ ๖.๕๒ เห็นว่าไม่เป็นประชาธิปไตยเพราะบางช่วงเป็นประชาธิปไตย บางช่วงเป็นเผด็จการ แต่ช่วงที่เป็นเผด็จการมีระยะเวลานานกว่าช่วงที่เป็นประชาธิปไตย (ดูตารางที่ ๑๖)

ตารางที่ ๑๕

ความคิดเห็นต่อระบบการเมืองของข้าราชการระดับหัวหน้าแผนกและหัวหน้าฝ่าย

(คำถาม : ท่านคิดว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับประเทศไทยหรือไม่)

ความคิดเห็นต่อระบบการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
เหมาะสม	๑๐๘	๘๓.๘๕
ไม่เหมาะสม	๒๑	๑๖.๑๕
รวม	๑๓๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๑๖

ความคิดเห็นต่อการปกครองของไทยของข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก
(คำถาม : ท่านคิดว่าการปกครองของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นประชาธิปไตยหรือไม่
ตั้งแต่ ๒๔๗๕ - ๒๕๑๕)

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
เป็น	๒๐	๑๕.๓๘
เป็นแต่เพียงรูปแบบ	๘๘	๖๗.๗๐
ไม่มีความเห็น	๑๓	๑๐.๐๐
อื่น ๆ *	๙	๖.๙๒
รวม	๑๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ

* อื่น ๆ ได้แก่ผู้ที่ตอบว่า ไม่เป็น บางช่วงเป็นเผด็จการบางช่วงเป็นประชาธิปไตย แต่ช่วงเผด็จการมีระยะยาวนานกว่าประชาธิปไตย และขึ้นกับสถานการณ์

ทัศนคติต่อผู้นำ

ความคิดเห็นของคนไทยส่วนใหญ่ นั้นแม้ว่าจะมีการปกครองที่ไม่เป็นประชาธิปไตย เป็นเผด็จการ และมีผู้นำที่เผด็จการ แต่มีความซื่อสัตย์ มีความสามารถบริหารประเทศ เพื่อความสุขของคนส่วนใหญ่ได้แล้วคนไทยก็ไม่รังเกียจ หรือถึงแม้ว่าผู้นำนั้นจะมีข้อเสียแต่สามารถ

บริหารประเทศชาติได้อย่างมีความสามารถ ทำให้สังคมสงบเรียบร้อยได้ก็ คนไทยเป็นจำนวนมากก็ยังนึกถึงและอยากจะมีผู้นำแบบนั้นอีกแม้ว่าจะไม่เป็นประชาธิปไตยก็ไม่เป็นไร^๑

เพื่อที่จะทราบว่าหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกที่ทำการวิจัยมีทัศนคติเช่นนั้นหรือไม่ ผลการศึกษาที่ทัศนคติต่อผู้นำในอดีตพบว่า อดีตนายกรัฐมนตรี้ที่หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกส่วนใหญ่ชอบมากที่สุดคือ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ คือร้อยละ ๔๘.๒๓ ผู้ที่ชอบ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช มากที่สุดมีเป็นอันดับรองลงมาคือร้อยละ ๒๕.๓๘ ชอบ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช มากที่สุดมีร้อยละ ๖.๑๕ ผู้ที่ชอบจอมพลถนอม กิตติขจร มีน้อยที่สุดคือร้อยละ ๑.๕๔ (ดูตารางที่ ๑๗) แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกส่วนใหญ่ชอบนายกรัฐมนตรี้ที่มีความเข้มแข็งเด็ดขาดในการปกครองและแก้ปัญหาของประเทศให้เกิดความสงบเรียบร้อยได้แม้ว่าจะใช้วิธีการรุนแรงในการแก้ปัญหาต่าง ๆ (เช่น ม.๑๗) หรือทำให้ประชาชนต้องเสียเสรีภาพบางประการ และไม่เป็นประชาธิปไตยก็ตาม และชอบผู้นำที่มีลักษณะประชาธิปไตยเฉื่อยฉลาด และให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนอย่างกว้างขวางเป็นอันดับรองลงมา

---

^๑ ณรงค์ ดิณสวัสดิ์ และ รอด พิธีชัย, อุปสรรคของระบอบประชาธิปไตย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗), หน้า ๖๑.

ตารางที่ ๑๗

ทัศนคติต่อผู้นำของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก

(คำถาม : ในบรรดาอดีตนายกรัฐมนตรี ท่านชอบใครมากที่สุด)

อดีตนายกรัฐมนตรีที่ชอบมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์	๖๔	๔๙.๒๓
จอมพลถนอม กิตติขจร	๒	๑.๕๔
ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช	๘	๖.๑๕
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช	๓๓	๒๕.๓๘
ผู้อื่นนอกจากนี้*	๑๖	๑๒.๓๑
ไม่ชอบใครเลย	๖	๔.๖๒
ไม่ตอบ	๑	๐.๗๗
รวม	๑๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ

* ผู้อื่นนอกจากนี้ ได้แก่ นายปรีดี พนมยงค์ จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายควง อภัยวงศ์ และนายสัญญา ธรรมศักดิ์

เพื่อที่จะดูว่าระดับการศึกษามีผลต่อทัศนคติต่อผู้นำหรือไม่ จึงได้นำเอาระดับการศึกษา มาวิเคราะห์หาค่า ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อผู้นำ คือ ผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าจะชอบผู้นำที่มีลักษณะ เข้มแข็ง เด็ดขาดในการบริหารและแก้ปัญหาของประเทศมากกว่า คือผู้ที่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ ๔๐ ชอบจอมพลสฤษดิ์ฯ นอกนั้นชอบผู้อื่น ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีชอบจอมพลสฤษดิ์ฯ ร้อยละ ๕๐ นอกนั้นชอบผู้อื่น ผู้ที่สำเร็จ

ปริญญาตรีจากต่างประเทศมีเพียงคนเดียว ชอบ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ผู้สำเร็จการ
ศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีจากในประเทศ ชอบจอมพลสฤษดิ์ uly uly นอกนั้น
ชอบผู้อื่น ผู้สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจากต่างประเทศชอบจอมพลสฤษดิ์ uly uly
มี uly uly นอกนั้นชอบผู้อื่น (ดูตารางที่ ๑๘)

ตารางที่ ๑๘

ทัศนคติต่อผู้นำของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก แยกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	ทัศนคติต่อผู้นำ							รวม
	สฤษดิ์	ถนอม	เสนีย์	คึกฤทธิ์	บุญ	ไม่ชอบใคร	ไม่ตอบ	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๘๐.๐๐ (๒๐)	๕.๐๐ (๑)	-	๘.๐๐ (๒)	๕.๐๐ (๑)	๕.๐๐ (๑)	-	๑๐๐.๐๐ (๒๕)
ปริญญาตรีในประเทศ	๕๐.๐๐ (๒๘)	๑.๗๒ (๑)	๖.๘๐ (๕)	๑๗.๒๔ (๑๐)	๑๘.๘๘ (๑๑)	๕.๑๗ (๓)	-	๑๐๐.๐๐ (๕๘)
ปริญญาตรีต่างประเทศ	-	-	-	๑๐๐.๐๐ (๑)	-	-	-	๑๐๐.๐๐ (๑)
สูงกว่าปริญญาตรีในประเทศ	๓๖.๓๖ (๘)	-	๑๓.๖๔ (๓)	๓๖.๓๖ (๘)	๑๓.๖๔ (๓)	-	-	๑๐๐.๐๐ (๒๒)
สูงกว่าปริญญาตรีต่างประเทศ	๒๘.๑๖ (๗)	-	๕.๑๗ (๑)	๕๐.๐๐ (๑๒)	๕.๑๗ (๑)	๘.๓๓ (๒)	๕.๑๗ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๒๔)
รวม	๕๘.๒๓ (๖๔)	๑.๕๔ (๒)	๖.๑๕ (๘)	๒๕.๓๘ (๓๓)	๑๒.๓๑ (๑๖)	๕.๖๒ (๖)	๐.๗๗ (๑)	๑๐๐.๐๐ (๑๓๐)

การเคาะพกฎเกณฑ์และกฎหมาย

การยอมรับความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายที่ได้ตราไว้ (rule of law) เป็นกติกาสื่อหนึ่งหนึ่งของความเป็นประชาธิปไตย การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองโดยกฎหมาย มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด ทุกคนจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎหมาย

ข้อมูลจากแบบสอบถามในเรื่องการเคาะพกฎหมาย ปรากฏผลดังตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๔

ความเห็นต่อการเคาะพกฎเกณฑ์และกฎหมายของข้าราชการหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก
(คำถาม : ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า ถ้ากฎหมาย ระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ไม่ยุติธรรม
เราก็ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม)

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	๓๘	๒๕.๒๓
ไม่เห็นด้วย	๘๐	๖๕.๒๓
ไม่ออกความเห็น	๒	๑.๕๔
รวม	๑๒๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๔ พบว่าผู้ที่เห็นด้วยว่าถ้ากฎหมาย ระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ไม่ยุติธรรม เราก็ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม มีจำนวน ๓๘ คน หรือร้อยละ ๒๕.๒๓ ผู้ที่ไม่เห็นด้วยมากกว่ามี ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๒๓ และที่ไม่ออกความเห็นมีร้อยละ ๑.๕๔ แสดงว่าหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกส่วนใหญ่มีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย เพราะยอมรับและเคารพต่อกฎหมายที่ตราไว้ แม้กฎหมายจะไม่ยุติธรรมแต่ในระบอบประชาธิปไตยก็สามารถแก้ไขได้ตามวิถีทางของประชาธิปไตย

สรุป

การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน ๑๓๐ ฉบับ ในเรื่องความสนใจและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก สำนักงาน ปลัดกระทรวง กรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชน สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

๑. ความสนใจทางการเมือง พบว่าประชากรวิจัยมีความสนใจทางการเมืองมาก และเมื่อได้นำตัวแปรซึ่งได้แก่ เพศ การศึกษา และสถานภาพครอบครัว มาพิจารณาแล้ว พบว่าเพศชายสนใจการเมืองมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีความสนใจทางการเมืองมากกว่า แต่สถานภาพครอบครัวและจำนวนบุตรที่มีแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความสนใจในทางการเมือง

๒. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่าประชากรวิจัยส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (ถ้ามีการเลือกตั้ง) หลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาในการเลือกตั้งใช้การพิจารณาจากนโยบายตอนหาเสียง และนโยบายของพรรคที่ผู้สมัครสังกัด ผู้ชายเคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าผู้หญิง แต่ผู้หญิงและผู้ชายมีความตั้งใจไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน สถานภาพครอบครัว ไม่มีผลต่อความตั้งใจไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเช่นกัน

๓. การเรียนรู้ทางการเมืองและความคิดเห็นต่อระบบการเมือง ประชากรวิจัยส่วนใหญ่ได้รับการเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยจากโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยมากที่สุด เห็นว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยควรจะนำมาใช้กับประเทศไทย แต่ที่แล้ว ๆ มาเรามีการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เป็นแต่เพียงรูปแบบเท่านั้น

๔. ทศนคติต่อผู้นำส่วนใหญ่ชอบผู้นำที่มีความเข้มแข็งเด็ดขาด ที่จะบริหารประเทศให้เกิดความสงบเรียบร้อยได้ แม้จะไม่เป็นประชาธิปไตยก็ตาม การศึกษามีผลต่อทศนคติที่มีต่อผู้นำ คือผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าจะชอบผู้นำที่มีลักษณะ เข้มแข็งเด็ดขาดในการบริหารและแก้ไขปัญหาของประเทศ

๕. การเคารพกฎเกณฑ์และกฎหมาย ประชากรวิจัส่วนใหญ่มีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย ค่อยอมรับและเคารพกฎหมายที่ได้ตราไว้

การเสนอผลวิจัยในบทต่อไปจะเป็นการเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับความเข้มของทัศนคติแบบประชาธิปไตย อำนาจนิยม อุนริกซ์นิยม และทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของข้าราชการ ระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก